

Clara Bujella Bueno

Universitat Politècnica de Catalunya

clara.bujella@gmail.com

Arquitectura i llar. De la postguerra a l'actualitat

Resum: El treball s'estructura des de l'experiència individual i cada part correspon a una etapa en la vida dels dos protagonistes, Francisco i Maria. El centre seran ells i el seu habitatge, com ha anat evolucionant aquest alhora que les circumstàncies canviaven i amb quins mecanismes l'han anat adaptant a les seves necessitats. Paral·lelament, el seu relat subjectiu es contextualitza i complementa amb informació i dades objectives extretes de la investigació pertinent que, en conjunt, reconstrueixen una part de la història de Barcelona i la seva àrea metropolitana.

Paraules clau: Barraques; polígons; migració; adaptació; evolució

Architecture and home. From the postwar period to the present day

Abstract: The work is structured from individual experience and each part corresponds to a stage in the life of the two protagonists, Francisco and Maria. The center will be them and their home, how this has evolved while circumstances changed and with what mechanisms have been adapting it to their needs. At the same time, his subjective account is

contextualized and complemented with objective information and data extracted from the relevant research that, together, reconstruct a part of the history of Barcelona and its metropolitan area.

Keywords: Huts; polygons; migration; adaptation; evolution

Arquitectura y hogar. De la posguerra a la actualidad

Resumen: El trabajo se estructura desde la experiencia individual y cada parte corresponde a una etapa en la vida de los dos protagonistas, Francisco y María. El centro serán ellos y su vivienda, cómo ha ido evolucionando ésta a la vez que las circunstancias cambiaban y con qué mecanismos la han ido adaptando a sus necesidades. Paralelamente, su relato subjetivo

se contextualiza y complementa con información y datos objetivos extraídos de la investigación pertinente que, en conjunto, reconstruyen una parte de la historia de Barcelona y de su área metropolitana.

Palabras clave: Barracas; polígonos; migración; adaptación; evolución

Architecture et foyer. De la post-guerre à l'actualité

Résumé : Ce travail est structuré à partir de l'expérience individuelle, et chacune de ses parties correspond à une étape dans la vie de ses deux protagonistes : Francisco et María. Eux et leur logement y seront le point focal, ainsi que l'évolution de celui-ci au fur et à mesure que leurs circonstances changeaient et avec quels mécanismes l'ont-ils adaptée à leurs besoins. Parallèlement, leur récit

subjectif est contextualisé et complété avec de l'information et des données objectives extraites de la recherche pertinente, lesquelles reconstruisent, dans l'ensemble, une partie de l'histoire de Barcelone et de son agglomération.

Mots-clés : Baraques ; polygones ; migration ; adaptation ; évolution

Introducció

Els assentaments de barraques i els polígons d'habitatge han estat estudiats i analitzats per arquitectes i urbanistes, sociòlegs, historiadors, etc. I, per tant, tenim una visió objectiva i les eines per posicionar-nos al respecte de manera crítica.

El que busca la present investigació és entendre què és tot allò que fa que la visió racional i tècnica i l'opinió de l'usuari, en alguns casos, siguin tan diferents. Esbrinar aquells aspectes, més qualitius que quantitius, que condicionen l'experiència de les persones i que van més enllà dels paràmetres tangibles amb els que generalment s'analitza l'arquitectura.

Per fer-ho, es combinen dues fonts d'informació. La primera és la conversa amb dues persones que han passat per les dues etapes i intenta no estar condicionada per la segona, que és la lectura de treballs anteriors, la visualització de pel·lícules i altres arxius audiovisuals o la conversa amb altres persones que s'han dedicat al tema.

El treball s'estructura des de l'experiència individual i cada part correspon a una etapa en la vida dels dos protagonistes, Francisco i Maria:

- Entre El Saucejo i Barcelona.
- Montjuïc (Barraques)
- Camps Blancs (Polígon d'habitatge)
- Vinyets-Molí Vell (HPO)

El centre seran ells i el seu habitatge, com ha anat evolucionant aquest alhora que les circumstàncies canviaven i amb quins mecanismes l'han anat adaptant a les seves necessitats.

Paral·lelament, el seu relat subjectiu es contextualitza i complementa amb informació i dades objectives extretes de la investigació pertinent que, en conjunt, reconstrueixen la història de tota una generació.

L'objectiu doncs, serà explicar una part de la història de Barcelona i la seva àrea metropolitana i, alhora, fer una reflexió al voltant de l'habitatge, la llar i l'arquitectura.

Introduction

The settlements of huts and plurifamiliar housing have been studied and analysed by architects and urban planners, sociologists, historians, etc. And, therefore, we have an objective vision and the tools to position ourselves in this critical way.

What this research seeks is to understand what makes the rational and technical vision and opinion of the user, in some cases, so different. The point is to find out those aspects, more qualitative than quantitative, that condition the experience of people and that go beyond the tangible parameters with which architecture is generally analyzed.

To do this, two sources of information are combined. The first is the conversation with two people who have gone through both stages and tries not to be conditioned by the second, which is the reading of previous works, the visualization of films and other audiovisual files or the conversation

with other people who have dedicated themselves to the subject.

The work is structured from individual experience and each part corresponds to a stage in the life of the two protagonists, Francisco and Maria:

- Between El Saucejo and Barcelona.
- Montjuïc (Huts)
- Camps Blancs (Plurifamiliar Housing)
- Vignettes-Molí Vell (HPO)

The center will be them and their home, how this has evolved while circumstances changed and with what mechanisms have been adapting it to their needs.

At the same time, his subjective account is contextualized and complemented with objective information and data extracted from the relevant research that, together, reconstruct the history of an entire generation.

The objective, therefore, will be to explain a part

El relat comença a El Saucejo (Sevilla), passa per Montjuïc i acaba a Sant Boi de Llobregat.

Entre El Saucejo i Barcelona

Origen

Francisco (1942) i Maria (1943), van néixer a El Saucejo, un poble situat al límit Sud-Est de la província de Sevilla. Ambdós vivien amb els seus pares al mateix carrer, a una casa dins del teixit urbà del poble. Als anys seixanta, ja amb tres fills i sense els ingressos ni les condicions suficients com per a continuar endavant, ell es va sumar a la cerca d'una nova feina a Barcelona.

El final de la Guerra Civil Espanyola el 1939 va comportar una desestructuració econòmica generalitzada i una postguerra on la misèria es va anar estenent per tot el territori espanyol. A partir dels anys quaranta, com a conseqüència d'aquesta situació, s'inicià un procés migratori que perdurà fins a finals dels seixanta. Montjuïc va tornar a ser un destí per a molts d'aquells treballadors que, enfront de la manca d'habitatge popular a la ciutat, optaren pel barraquisme en zones on aquestes construccions ja hi eren presents.¹

Trajecte

L'any 1963, va marxar ell. Un matí li van dir que a la tarda sortia un camió de vaques amb destí a Barcelona i va decidir aprofitar el viatge. El trajecte va durar dos dies, sense més equipatge que la roba que portava posada va arribar a Can Valero, una de les portes d'entrada al gran assentament de barraques que poblava la muntanya de Montjuïc. Allà l'esperava el seu germà Manolo i la seva dona, amb els que va estar vivint uns mesos fins que van venir els seus pares i va anar a viure amb ells.

Aquests, havien venut la casa del poble, les terres (8000m2 aproximadament) i una petita quadra amb uns deu rucs. En arribar, van comprar una barraca a una senyora que marxava a viure al centre de la ciutat. El preu va ser de 18.000 pessetes (108 € | valor relatiu al 2019 ≈ 3.924 €²).

of the history of Barcelona and its metropolitan area and, at the same time, to think about housing, home and architecture.

The story begins in El Saucejo (Seville), passes through Montjuïc and ends in Sant Boi de Llobregat.

Between El Saucejo and Barcelona

Origin

Francisco (1942) and Maria (1943) were born in El Saucejo, a village on the southeastern edge of the province of Seville. Both lived with their parents on the same street, in a house within the urban fabric of the village. In the 1960s, already with three children and without the income or sufficient conditions to move on, he looked for a new job in Barcelona.

The end of the Spanish Civil War in 1939 led to widespread economic destruction and a post-war period where misery spread throughout Spain. From the 1940s onwards, as a result of this situation, a

migration process began that lasted until the late 1960s. Montjuïc was once again a destination for many of those workers who, faced with the lack of popular housing in the city, opted for shanty township in areas where these buildings were already present.¹

Journey

In 1963, he left. One morning he was told that in the afternoon a truck transporting cows destined for Barcelona came out and decided to take advantage of the trip. The journey lasted two days, with no more luggage than the clothes he was wearing. He arrived at Can Valero, one of the gateways to the large shanty town that populated Montjuïc mountain. His brother Manolo and his wife were waiting there, with whom he spent a few months until his parents came and went to live with them.

They had sold the village house, the land (approximately 8.000 m2) and a small stable with about ten donkeys. Upon arrival, they bought a little hut from a lady who was going to live in the city

Dos anys més tard (1966), van arribar la Maria i els seus tres fills. Aquests van fer el trajecte de El Saucejo a Sevilla en un autobús i allà van agafar un tren popularment anomenat “*El sevillano*” fins a l'estació de França. Tampoc duien pràcticament equipatge i el trajecte va durar aproximadament 15 hores.

El text que es cita a continuació és un fragment d'un escrit d'Anna Pérez Quintana per una revista de El Saucejo dedicat al seu pare, a través del qual explica, entre d'altres aspectes, l'experiència del viatge Sevilla-Barcelona en tren.

El Sevillano

Hoy, 19 de abril de 1959, me he montado en el tren que llaman el Sevillano, con destino a Barcelona. [...] Yo no sé si seré un inmigrante al uso, pero lo cierto es que voy montado en un tren lleno de andaluces que buscan un futuro mejor en otra tierra. Pobres de nosotros. Veo en sus caras el mismo miedo que yo tengo, pero además, con pena y con hambre. Este tren está hecho enterito de madera y nos han metido en un compartimento a ocho, entre mujeres y hombres, más dos niños. Hace una calor infernal, vamos que no se pué aguantar. Con los compañeros de viaje nos hemos contado de qué pueblo somos cada uno y qué planes tenemos para buscar trabajo en Cataluña. Y poco más porque la verdad es que estos pasajeros hablan poco, están tristes y a cada momento se les pierde la mirada en el paisaje que corre por la ventana. Aún estamos pasando por la provincia de Jaén, aún reconocemos estos campos de olivos. Las maletas de cartón atadas con un cinto o con una cuerda se abren a la hora de comer y de dentro sacan sus bocadillos de morcilla y de manteca colorá, con pan de pueblo. Me parece a mí que este pan no lo vamos a encontrar allí arriba. Hasta mañana por la tarde no llegaremos a la Estación de Francia. Veremos a ver cómo pasamos esta noche tanta gente como nos hemos montado en el tren. Aquí dentro huele a gente de campo, a sudor solidificado en camisas grises de tela gruesa y desgastada. Sería menester abrir las ventanas una chispa [...].³

centre. The price was 18,000 pesetas (€ 108 | value relative to 2019 ≈ € 3,924²).

Two years later (1966), Maria and her three children arrived. They made the journey from El Saucejo to Seville on a bus and there they took a train popularly called “*El Sevillano*” to the France Station. They also had virtually no luggage and the journey lasted approximately 15 hours.

The text below is an excerpt from a letter by Anna Pérez Quintana for a magazine in El Saucejo dedicated to her father, through which she explains, among other aspects, the experience of the Seville-Barcelona train journey.

The Sevillano

Today, April 19, 1959, I take the train that everybody calls el Sevillano, facing Barcelona. [...] I don't know if I'm going to be a conventional immigrant, but what is certain is that I'm going in a train full of Andalusians looking for a better future in another land. Poor of us. I see in his faces the same fear that I have, but

furthermore, with sadness and hungry. This train is made in wood and they have put us into an eight compartment, between women and men, plus two kids. There was a hellish heat, we didn't hold on. With the other companions we talk each other which plans we have to look for work in Cataluña. And not much more; the truth is that these passengers don't talk too much, are sad and at every moment they loose their gaze in the landscape that runs through the window. We are still passing through Jaén, and still identify these fields of olive trees. The cardboard briefcases with a ribbon or a rope are opened when it comes the time to eat, and from it they take out their blood sausage sandwiches and colored butter, with bread from the village. I wonder that this bread will not be found there. Until tomorrow afternoon we will not arrive to the France Station. We'll see how we spend this night as too many have mounted on the train. Here I can smell the country people, sweat solidified in grey shirts of crane fabric and worn. It would be necessary to open the windows just a little [...].³

La primera feina

Deixant enrere el poble, l'objectiu principal per Francisco era trobar feina i no va ser difícil fer-ho. Per mitjà d'un germà, va contactar amb la empresa de construcció *Núñez i Navarro* i en molt poc temps va poder començar a treballar.

Cobrava aproximadament 300 pessetes (1,80 € | valor relatiu al 2019 ≈ 40 €⁴) per setmana. Maria explica però, que sempre han tingut diners suficients per menjar i vestir-se tots, ja que es treballava a preu fet. Això permetia portar diners a casa però a canvi de passar-hi moltes hores fora. Per tant, era ella la que carregava amb totes les tasques reproductives que, a més, no eren fàcils donades les condicions que veurem més endavant.

A finals de la dècada de 1950, el desenvolupament del sector de la construcció va permetre la incorporació de molts treballadors poc qualificats a l'àmbit laboral. Tot i així, els sous eren baixos i els contractes, temporals. Molts barraquistes recorden haver d'anar diàriament als punts de trobada per a la contractació de peonatge, com ara la plaça Urquinaona, on des de primera hora del matí esperaven ser contractats per treballar un o més jorns.⁵

Montjuïc (Barraques)

Situació

L'assentament de barraques de Montjuïc s'estenia per tota la vessant nord de la muntanya, limitat al sud pel cementiri i el castell i al nord-nord-oest per l'estadi, construït amb motiu de l'Exposició Universal de Barcelona del 1929, i el anomenat, en aquell moment, carrer dels Tres Pins.

Constituïa una superfície de gran extensió. De fet, es dividia en diferents barris (Figura 1). Un dels més rellevants va ser Can Valero, crescut al voltant d'un bar homònim. Era important ja que es trobava a una de les portes de l'àrea ocupada junt a un altre bar (*Noche y día*), un quiosc, la cabina de telèfons i una parada d'autobusos, esdevenint un dels nuclis de la zona.

The first job

Leaving the village behind, the main objective for Francisco was to find work and it was not difficult to do so. Through a brother, he contacted the construction company *Núñez i Navarro* and in a very short time he was able to start working.

It charged approximately 300 pesetas (€ 1.80 | value relative to 2019 ≈ €40⁴) per week. Maria explains, however, that they have always had enough money to eat and dress all, since they worked at a price made. This allowed you to bring money home but in exchange for spending many hours outside. Therefore, she was the one who loaded with all the reproductive tasks that, in addition, were not easy given the conditions that we will see later.

In the late 1950s, the development of the construction sector allowed the incorporation of many unskilled workers into the workplace. Still, wages were low and contracts were temporary. Many huts recall having to go to the meeting points daily for the hiring of pawns, such as

Urquinaona Square, where from early in the morning they expected to be hired to work one or more days.⁵

Montjuïc (Huts)

Situation

The settlement of huts of Montjuïc extended throughout the northern slope of the mountain, limited to the south by the cemetery and the castle and to the northeast by the stadium, built on the occasion of the Universal Exposition of Barcelona of 1929, and the so-called, at that time, Carrer dels Tres Pins.

It constituted a large area. In fact, it was divided into different neighborhoods (Figure 1). One of the most important was Can Valero, grown up around a bar of the same name. It was important since it was located at one of the doors of the busy area junt to another bar (*Noche y día*), a kiosk, the telephone booth and a bus stop, becoming one of the nuclei of the area.

La barraca on van viure Francisco i Maria es trobava dins de la zona dels Tres Pins, al carrer *Comercio*, 17. La situen per la relativa proximitat a l'estació del funicular, el qual no feien servir gairebé mai per l'elevat preu del tiquet; *El pianillo*, un bar situat al límit amb Maricel i la font, a la que hi anaven a buscar l'aigua per cuinar, beure i netejar. El fet que els carrers tinguessin nom és una evidència del grau d'establiment al lloc i de les semblances, en termes de densitat i organització, que va anar adquirint l'assentament respecte a un barri urbà.

Segons dades oficials, el 1961 hi havia 10.979 barraques, on vivien més de 60.000 persones; és en aquest moment quan d'una manera més pròpia es pot parlar de barraquisme com a fenomen d'una ciutat informal, que aleshores es féu molt visible en el paisatge i en la realitat social i urbana de Barcelona.⁶

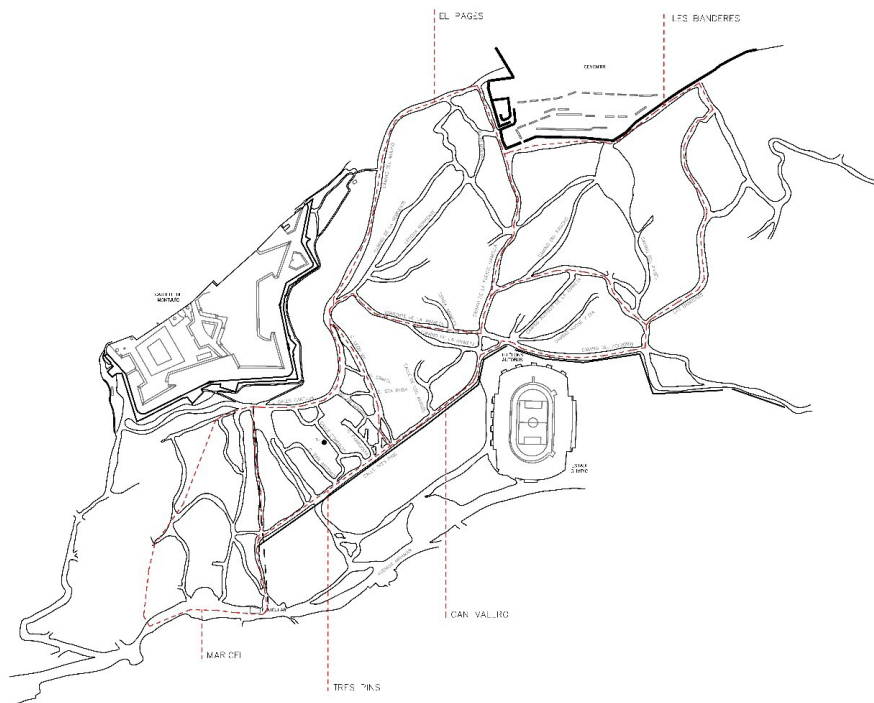

Figura 1. Plànol de situació i toponímia de Montjuïc

Figure 1. Situation Plan and Toponymy of Montjuïc

The shack where Francisco and Maria lived was located within the Tres Pins area, at 17 Comercio Street. They place it due to the relative proximity to the funicular station, which they used almost never for the high price of the ticket; *El pianillo* was a bar located on the border with Maricel and the fountain, to which they went to look for the water to cook, drink and clean. The fact that the streets were named is evidence of the degree of establishment on the site and the similarities, in terms of density

and organization, that the settlement was acquired with respect to an urban neighborhood.

According to official data, in 1961 there were 10,979 shacks, where more than 60,000 people lived; it is at this point when in a more own way you can talk about shanty town problem as a phenomenon of an informal city, which at that time became very visible in the landscape and in the social and urban reality of Barcelona.⁶

Malgrat ser un teixit on predomina clarament l'habitatge, van sorgir alguns comerços i serveis que, en alguns casos, cobrien part de les necessitats de la població.

Entre aquests usos no-residencials predominen els bars, però també hi havia petites construccions que albergaven un espai educatiu o religiós i algunes botigues. També s'hi podia trobar una clínica privada, amb un metge de pagament. (Figura 2)

D'altra banda, un element públic molt important són les fonts. Donat que no hi havia aigua corrent a les barraques, anar a buscar-ne a la font més propera era una tasca quotidiana. Per tant, esdevenien un punt de referència i de trobada entre els veïns i veïnes de la zona.

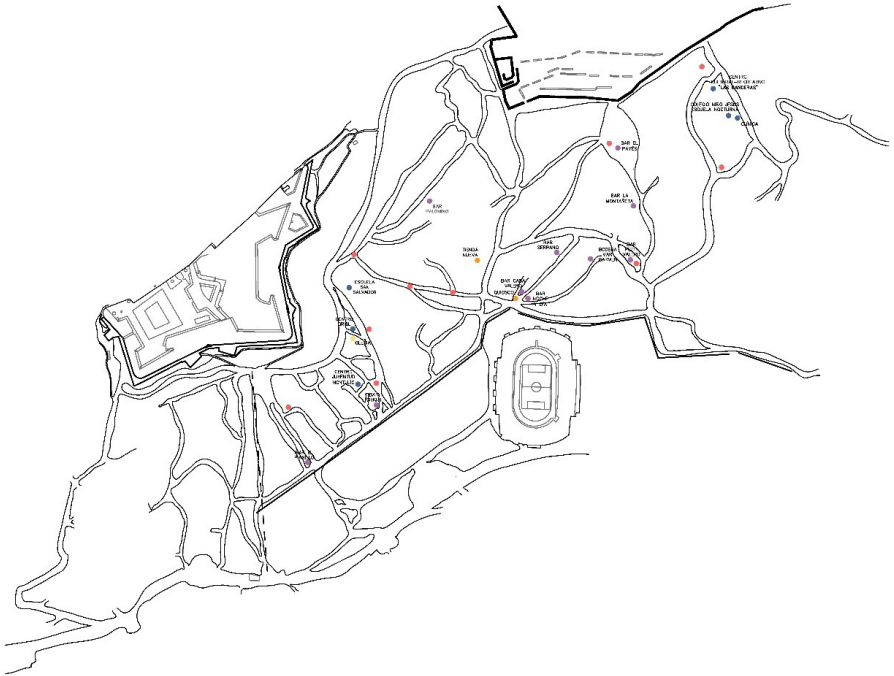

Figura 2. Plànol d'usos de Montjuïc

Figure 2 Map of uses of Montjuïc

Usual uses and routes

Despite being a fabric where housing clearly predominates, some shops and services emerged which, in some cases, covered part of the needs of the population.

Among these non-residential uses, bars predominate, but there were also small buildings that housed an educational or religious and

some shops. A private clinic could also be found, with a paying doctor. (Figure 2)

On the other hand, a very important public element is the sources. Since there was no running water in the huts, looking for it in the nearest fountain was an everyday task. Therefore, they became a point of reference and meeting between the neighbors of the area.

A la següent imatge (Figura 3) es poden veure els recorreguts que Francisco i Maria feien de manera habitual. Els d'ella eren sobretot relacionats amb la cura de la família. Principalment, sortia de la barraca per anar a comprar a la Plaça del Sortidor o per anar al metge al CAP Manso.

Per la seva part, el recorregut habitual de Francisco per anar a la feina consistia en baixar caminant fins a la Plaça Espanya i allà agafar l'autobús. Baixava pel seu carrer fins al carrer Tres Pins i vorejava el mur que delimitava l'assentament fins a una de les dues sortides. A vegades, sortia per Can Valero i baixava per les escales fins a Plaça Espanya i d'altres, sortia per Tres Pins, anant a buscar el carrer Lleida.

Figura 3. Recorreguts habituals a Montjuïc

Figure 3. Usual routes in Montjuïc

In the following image (Figure 3) you can see the routes that Francisco and Maria made on a regular basis. Her duties were mostly related to the care of the family. Mainly, he left the hut to go shopping in the Plaza del Sortidor or to go to the doctor at CAP Manso.

For its part, Francisco's usual route to work consisted of walking down to Plaza España and there take the bus. It went down its street to Tres Pins street and bordered the wall that delimited the settlement until one of the two exits. Sometimes, he would go out on Can Valero and go down the stairs to Plaza España and others, go out through Tres Pins, going to look for Lleida street.

L'habitatge

Les barraques eren petites autoconstruccions que esdevenien una solució gairebé immediata a la manca d'habitatge en el moment d'arribar a Barcelona.

Tenir un sostre on dormir era la necessitat principal i la barraca la cobria, però les carències que tenia aquest model d'habitatge eren molt importants i són aquestes les que predominen en el record de Maria.

Paral·lelament, un altre aspecte a tenir en compte és el de la clandestinitat. Tant les ampliacions com les barraques construïdes de zero s'havien d'aixecar en una nit per evitar-ne l'enderroc, fet que condicionava la qualitat de la construcció però també la sensació d'intranquil·litat per estar incomplint les normes establertes.

L'any 1972 em vaig incorporar a l'aleshores anomenat Servicio de Control y Represión del Barraquismo de l'Ajuntament de Barcelona. [...] Com indica el nom del Servei, la seva tasca principal consistia a vigilar els grups de barraques, no deixar que se'n fessin de noves i enderrocar les que anaven quedant buides. Amb anterioritat, totes les barraques havien estat censades i identificades amb un número gravat en una xapeta de ferro que es clavava a la porta d'entrada.⁷

Degut a la necessitat de vigilar la barraca, Maria hi sortia només per comprar i si havia d'anar al metge amb els seus fills. La preocupació constant era que es trobés algun motiu per fer-los fora.

Pel que fa a la configuració de la barraca, hi ha tres aspectes que condicionaven significativament el confort dels seus habitants (Figura 4):

En primer lloc, l'estretor de la barraca. Hi van arribar a viure 7 adults i 4 nens en una superfície de menys de 40m². El mobiliari era escàs però ocupava gran part de l'espai interior. Els nens dormien a un llit plegable que recollien durant el dia i per dinar al menjador feien torns. Això obligava a fer vida a l'exterior o, com era habitual a altres barraques, a treure els matalassos a fora durant el dia per alliberar espai interior.

The house

The huts were small self-constructions that became an almost immediate solution to the lack of housing at the time of arriving in Barcelona.

Having a roof to sleep on was the main need and the hut covered it, but the shortcomings of this housing model were very important and these are the ones that predominate in Mary's memory.

At the same time, another aspect to take into account is that of clandestineness. Both the extensions and the shacks built from scratch had to be erected in one night to avoid demolition, which conditioned the quality of the construction but also the feeling of unease because it was in breach of the established rules.

In 1972 I joined the then called Barraquismo Control and Represión Service of the Barcelona City Council. [...] As the name of the Service indicates, its main task was to monitor the groups of huts, not to let new ones be made

and to demolish those that were left empty. Previously, all the huts had been censored and identified with a number engraved on an iron badge that was nailed to the entrance door.⁷

Due to the need to keep an eye on the hut, Mary went out only to buy and if she had to go to the doctor with her children. The constant concern was that there was some reason to kick them out.

Regarding the configuration of the hut, there are three aspects that significantly conditioned the comfort of its inhabitants (Figure 4):

First, the narrowness of the hut. Seven adults and 4 children lived there on an area of less than 40 m². The furniture was scarce but occupied much of the interior space. The children slept in a folding bed they picked up during the day and for lunch in the dining room they took turns. This forced to live outside or, as was usual in other huts, to remove the mattresses outside during the day to free up interior space.

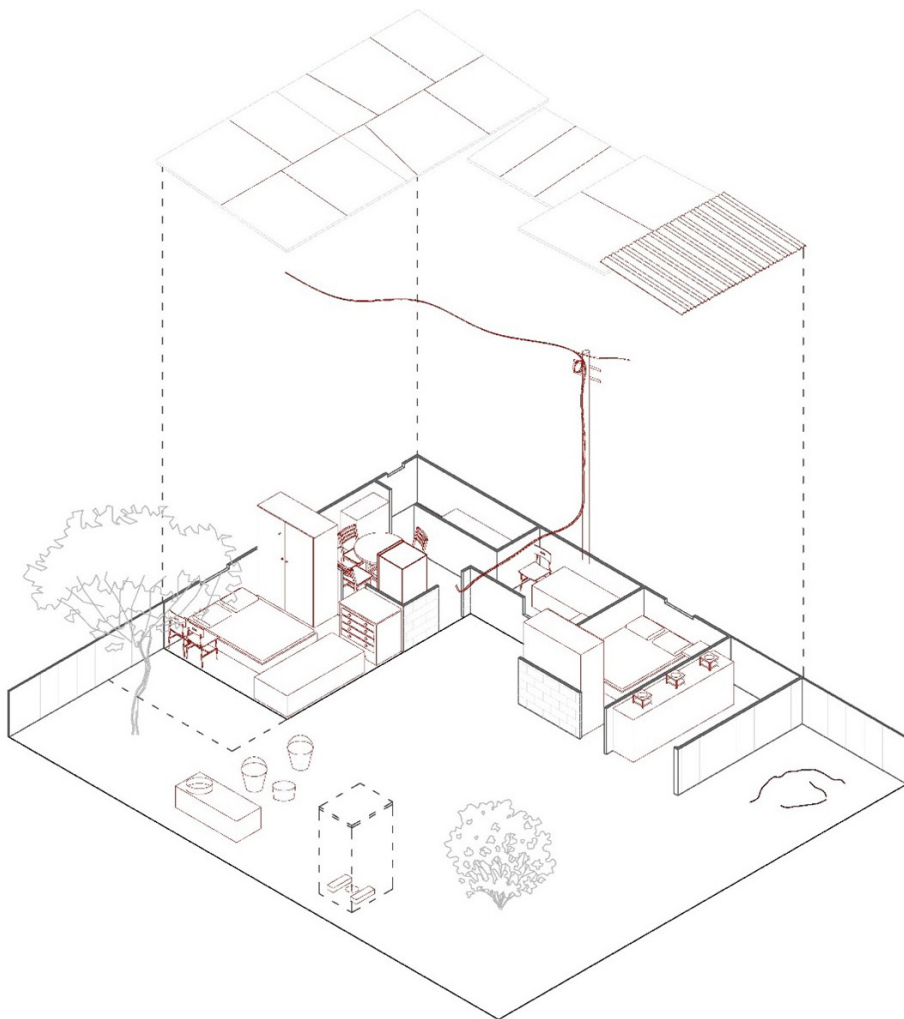

Figura 4. El confort a la barraca

Figure 4. Comfort in the hut

En segon lloc, les condicions tèrmiques a les que estaven exposats. Les parets de la barraca eren de maó de 4cm, la coberta de tela asfàltica o uralita i el paviment era una capa de ciment. A l'interior en comptes de portes hi havia cortines per separar les estances entre elles i pel que fa a les finestres, es cobrien amb trossos de tela metàl·lica i taulells de fusta. A

Secondly, the thermal conditions to which they were exposed. The walls of the hut were made of 4 cm brick, the roof of asphalt or uralite fabric and the pavement was a layer of cement. Inside

instead of doors there were curtains to separate the rooms between them and in terms of the windows, they were covered with pieces of metal fabric and wooden countertops. In winter it was cold and if it

l'hivern feia fred i si plovia, normalment hi havia goteres. A més, hi havia molta humitat. Un dels records que Maria té més presents és el d'haver d'assecar el sostre de les habitacions amb un drap cada matí per evitar que l'aigua, fruit de la condensació, caigués a sobre dels llits on estaven dormint els nens.

En tercer lloc, la falta de subministraments. No hi havia aigua corrent, la qual cosa dificultava les tasques d'higiene i cuina. Llum sí que en tenien, però connectada il·legalment al subministrament elèctric, la instal·lació era deficient i en nombroses ocasions s'incendiava el cable de connexió, amb el risc que això suposa, i l'havien de substituir. Francisco s'encarregava d'aquest tipus de reparacions. La cuina funcionava amb petroli. El pare de Francisco s'encarregava d'anar a buscar tant l'aigua com el petroli per la cuina.

Adaptacions

L'explicació desenvolupada anteriorment fa referència a l'estat final de la barraca (1968), però durant l'estada de la família va anar evolucionant (Figura 5).

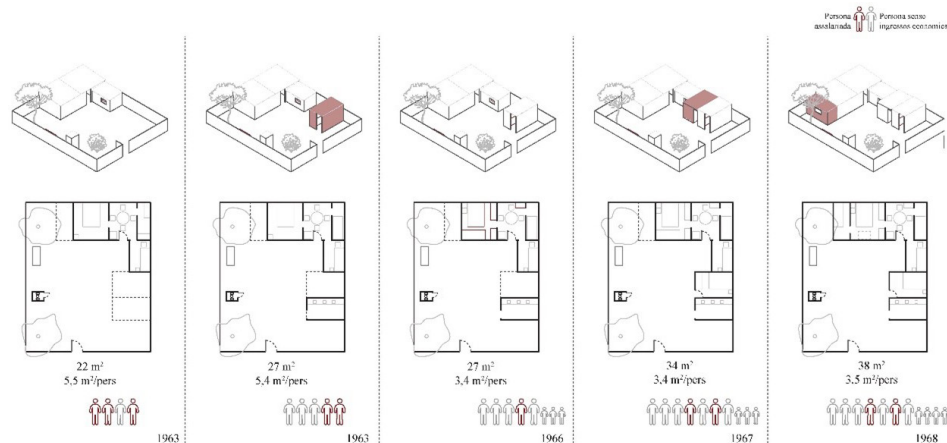

Figura 5. Adaptacions de la barraca

Figure 5. Adaptations of the hut

rained, there were usually leaks. In addition, there was a lot of moisture. One of the memories that Mary is most present is that of having to dry the ceiling of the rooms with a cloth every morning to prevent the water, the result of condensation, from falling on the beds where the children were sleeping.

Thirdly, the lack of supplies. There was no running water, which made hygiene and cooking difficult. Light did have it, but illegally connected to the electricity supply, the installation was poor and on

numerous occasions the connection cable was set on fire, with the risk that this entails, and they had to replace it. Francisco was in charge of this type of repairs. The kitchen worked with oil. Francisco's father was in charge of searching for both water and oil for the kitchen.

Adaptations

The explanation developed above refers to the final state of the hut (1968), but during the family's stay it evolved (Figure 5).

1963 - Quan la van comprar constava d'un únic volum construït amb un espai de menjador, una petita cuina i dues habitacions. Dins el recinte, tancat perimetralment per una tanca de fusta, s'hi trobaven una figuera, un llorer i el lavabo.

En arribar-hi ells, amb Francisco i una altra filla, van construir un espai cobert, al que anomenaven "La glorieta", per posar-hi la cuina i, d'aquesta manera, aconseguir espai per un llit més a l'interior.

1966 - La següent millora es va produir amb l'arribada de Maria, que va comprar els mobles d'un dormitori per 7.000 pessetes (42 € | valor relatiu al 2019 ≈ 1.172 €) per condicionar l'habitació a la que dormirien ella, Francisco i els seus tres fills.

1967 - Un any més tard, va arribar un altre germà de Francisco amb la seva dona i van construir-se una habitació a continuació d'una de les existents. Tenia entrada independent però formava part del mateix volum.

1968 - Per últim, amb l'arribada del quart fill, van haver de fer una ampliació per l'altre extrem, a la que van passar a dormir els tres nens que prèviament compartien habitació amb Maria i Francisco.

De les barraques a la UVA

Mentrestant, a mitjans dels anys 60 es comencen a construir els polígons d'habitatge que donarien cabuda als habitants dels diferents assentaments de barraques que hi havia a Barcelona (Figura 6).

Una de les formes d'actuació més característiques del període són les Unidades Vecinales de Absorción (UVA), que construeix l'Obra Sindical del Hogar (OSH) a partir dels decrets de 4 d'abril de 1963 i de 26 de desembre de 1963. Es tracta de grups d'habitatges construïts amb caràcter d'absoluta prioritat a través de mecanismes d'urgència, destinats de manera explícita a l'absorció del barraquisme i de la població afectada per grans sinistres.

1963 - When they bought it consisted of a single volume built with a dining space, a small kitchen and two bedrooms. Inside the enclosure, perimetrally enclosed by a wooden fence, with a fig tree, a laurel and the toilet.

Upon arriving there, with Francisco and another daughter, they built a covered space, which they called "La glorieta", to put the kitchen in it and, in this way, get space for one more bed inside.

1966 - The next improvement occurred with the arrival of Maria, who bought the one-bedroom furniture for 7,000 pesetas (€ 42 | relative value to 2019 ≈ € 1,172) to condition the room to which she, Francisco and their three children would sleep.

1967 - A year later, another brother of Francisco arrived with his wife and a room was built after one of the existing ones. It had an independent entrance but was part of the same volume.

1968 - Finally, with the arrival of their fourth child, they had to make an extension at the other end, to which the three children who previously shared a room with Maria and Francisco went to sleep.

From the huts to the UVA

Meanwhile, in the mid-1960s, housing estates began to be built that would accommodate the inhabitants of the different shanty settlements that existed in Barcelona (Figure 6).

One of the most characteristic forms of action of the period are the Unidades Vecinales de Absorción (UVA), which builds the Obra Sindical del Hogar (OSH) from the decrees of 4 April 1963 and 26 December 1963. These are groups of homes built with absolute priority through emergency mechanisms, explicitly aimed at the absorption of the shanty town and the population affected by large incidents.

Aquests polígons són gestionats en la seva totalitat per l'OSH: la seva localització en la perifèria llunyana de les grans ciutats, en situacions sovint de marginació extrema, té l'explicació en la necessitat d'adquirir el sòl a un cost mínim; les UVA se situen gairebé sempre en terrenys sense condicions tècniques per a l'edificació (existència d'humitats, pendents excessius, dificultats de cimentació) o exclosos del mercat del sòl per la seva qualificació en el planejament urbanístic vigent (zones rurals, lliure permanent, forestal). El procediment d'urgència utilitzat comporta la ràpida expropiació de terrenys barats, l'elaboració del projecte i la construcció immediata dels habitatges, que precedeix la urbanització i l'equipament del polígon [...]

A la comarca de Barcelona, l'OSH construeix tres UVA de certa grandària:

- *L'UVA de Sant Cosme (Prat de Llobregat) [...]*
- *L'UVA de Pomar (Badalona) [...]*
- *L'UVA de Cinc Roses (Sant Boi de Llobregat) [...]*^B

Figura 6. Reallotjament de famílies barraquistes

Figure 6. Relocation of shanty families

These polygons are managed entirely by the OSH: their location on the distant periphery of large cities, in situations often of extreme marginalization, which has the explanation in the need to acquire the land at a minimum cost; UVA are almost always located on land without technical conditions for building (existence of humidity, excessive slopes, difficulties of cementation) or excluded from the land market due to its qualification in the current urban planning (rural areas, permanent free, forestry).

The emergency procedure used involves the rapid expropriation of cheap land, the elaboration of the project and the immediate construction of the houses, which precedes the urbanization and equipment of the polygon [...]

In the region of Barcelona, the OSH builds three UVA of a certain size:

- The UVA of Sant Cosme (Prat de Llobregat) [...]*
- The UVA of Pomar (Badalona) [...]*
- The UVA of Cinc Roses (Sant Boi de Llobregat) [...]*^B

La possibilitat de viure a un pis, amb llits per tots, aigua corrent i, sobretot, dignitat, allunyant-se de la precarietat viscuda fins aleshores, va ser rebuda per la família amb esperança i il·lusió. Pedro Maese, un escriptor santboià, ho explica així al seu llibre “Camino empedrado”:

Como un reguero de pólvora se extendió la noticia de que empezaban a dar pisos, en todas las caras había alegría por la esperanza y sacrificio de una espera tan tardía, verano del sesenta y ocho y nosotros esperando, pero un día no sé cuando la noticia vinieron dando: ¡¡¡ Ya se están terminando de poner los últimos tochos !!!

Hasta parece mentira que se acuerden de los endebles, me llena de satisfacción ver como se llevan los muebles a las Viviendas de Absorción, pero hay una condición y es que habrá que dar una entrada y pagar la conservación, pero eso no es problema, la cuestión es salir de aquí, olvidarnos de Montjuich que habrá tiempo para el tema.

Hay tres Barrios a elegir ¿Dónde deseas vivir? ¿Dónde te quieres quedar? Cinco Rosas, San Cosme o Pomar, tres polígonos construidos por la Obra Sindical del Hogar y están en distinta zona San Baudilio, el Prat y Badalona.

¡¡ Se me acabó la marginación !! y con él también en el exilio, los trastos al camión y zumbando para San Baudilio que es un lugar encantador, puede que de los tres barrios Cinco Rosas sea el mejor, posee gran extra-radio y es virgen como una flor.

¡¡ Ya nos vamos del Estadio !! ya no percibo el olor, atrás dejé la montaña, la oteé desde el camión y derechito voy a las nalgas de las faldas de San Ramón⁹

A la família de Francisco i Maria també els hi va tocar el polígon situat a Sant Boi, hi havia la possibilitat de canviar el polígon assignat només si es trobava algú amb qui fer el canvi, però no va ser el seu cas.

Va haver dos problemes associats a aquest procés. En primer lloc, el fet que, al principi, es donava un pis per barraca, la qual cosa no resolva el problema ja que, com a la seva, a moltes de les barraques hi vivia més d'una família. En segon lloc, per accedir als pisos

The possibility of living in an apartment, with beds for all, running water and, above all, dignity, moving away from the precariousness lived until then, was received by the family with hope and enthusiasm. Pedro Maese, a Santboian writer, explains this in his book “Camino empedrado”:

As a gunpowder line spreads the news that they were giving flats, in all the faces there were joyness for the hopeness and sacrifice of a long waiting, sixty eight summe rand all waiting, but one unknown day the news arrived: ¡¡¡ I've just finished putting the last bricks!!!

Even seems a lie that they remember the weak ones, and gives me satisfaction to see how they move the furniture to the Viviendas de Absorción, but there is a condition, and it is that will be necessary to pay an entrance and pay for conservation, but that is not a problem, the question is get out from here, forget about Montjuich, we'll have time for that.

There are three neighborhoods to choose ¿Where you want to live? Where want you to

stay? Cinco Rosas, San Cosme or Pomar, three industrial settlements built by the Obra Sindical del Hogar and are located in different areas of San Baudilio, El Prat and Badalona.

I end with the marginalization!! and with it also the exile, pack up to the truck and in a hurry to San Baudilio, which is a charming place, may be that of the three neighborhoods Cinco Rosas is the best, it has ab extra-radius and is virgin like a flower. ¡¡ We get out from the Estadio !! I do not notice the smell already, I leaveback the mountain, I saw it from the truck and go straight to the buttock of the laps of San Ramón.⁹

Francisco and Maria's family also touched the neighborhood located in Sant Boi, there was the possibility of changing the assigned residential complex only if someone was to make the change, but it was not their case.

There were two problems associated with this process. First of all, the fact that, at first, there was a flat per shack, which did not solve the problem since, like his, many of the huts lived more than one

s'havia de donar una entrada i moltes famílies no s'ho podien permetre, es produïen llavors canvis de barraca (per les de gent que sí que s'ho podia permetre però la seva zona no estava sent reallotjada encara) i reallotjaments de famílies a altres barris de barraques, encara en pitjors condicions.

Aconseguir un pis per família i no per barraca, obligar a donar facilitats econòmiques a les famílies més desvalgudes i frenar així la reubicació de famílies en altres barris de barraques a conseqüència de les permutes en l'adjudicació dels habitatges, van ser el resultat de l'activitat de l'associació, que va aconseguir tenir veu i posició en el procés de reallotjament.¹⁰

A ells, sent tres nuclis familiars els que compartien barraca, els hi van assignar només dos habitatges: un va ser per Francisco, Maria i els seus fills i l'altre per al germà de Francisco i la seva dona. Aleshores va sorgir el debat de amb qui anirien a viure els pares de Francisco, que finalment van anar al pis d'un altre fill, també a Cinco Rosas.

Cinco Rosas (Sant Boi de Llobregat)

Situació

En primer lloc, un apunt sobre la toponímia del barri. Cinco Rosas es coneix actualment com Camps Blancs, aquest canvi de nom és degut a que l'anterior feia referència a un vers de la lletra de l'himne falangista "Cara al sol". Per tant, d'aquí en endavant, s'utilitzarà la nomenclatura actual.

Com hem vist, el criteri que més condicionava la situació dels polígons era el preu del sòl. Camps Blancs es va construir el 1968, amb un total de 1500 habitatges. Ocupa 30 ha de terrenys qualificats com a zona rural en el planejament vigent que, tot i ser de millors condicions que els de Sant Cosme i Pomar, estan igualment allunyats del nucli urbà. De fet, el polígon es va construir sense establir cap connexió amb el nucli de Sant Boi i d'aquí l'habitual expressió "Anar a Sant Boi" entre els veïns del barri quan es dirigien al centre urbà del poble (Figura 7).

family. Secondly, to access the flats had to be given an entrance and many families could not afford it, then there were changes of shack (for those of people who could afford it but their area was not yet being rehoused) and relocations of families to other slums, still in worse conditions.

Achieving an apartment for family and not for shack, forcing to give economic facilities to the most disadvantaged families and thus stop the relocation of families in other neighborhoods of shacks as a result of the swaps in the adjudication of the houses, were the result of the activity of the association, which managed to have a voice and position in the process of relocation.¹⁰

To them, being three family nuclei that shared a hut, they were assigned only two homes: one was for Francisco, Maria and their children and the other for Francisco's brother and his wife. Then came the debate about who Francisco's parents would live with, who eventually went to the flat of another son, also in Cinco Rosas.

Cinco Rosas (Sant Boi de Llobregat)

Situation

First, a note about the toponymy of the neighborhood. Cinco Rosas is currently known as Camps Blancs, this name change is due to the fact that the previous one referred to a verse of the lyrics of the phalanx anthem "Face the Sun". Therefore, from here onwards, the current nomenclature will be used.

As we have seen, the criterion that most conditioned the situation of the polygons was the price of the land. Camps Blancs was built in 1968, with a total of 1,500 homes. It occupies 30 ha of land qualified as a rural area in the current planning that, despite being of better conditions than those of Sant Cosme and Pomar, are equally far from the urban nucleus. In fact, the polygon was built without establishing any connection with the nucleus of Sant Boi and hence the usual expression "Go to Sant Boi" among the neighbors of the neighborhood when they went to the urban center of the town (Figure 7).

Dels 1500 habitatges del polígon el 75% fou adjudicat, directament, per la pròpia “Obra Sindical del Hogar” i en funció de les necessitats locals fou negociat un paquet de 350 habitatges (l'altre 25%) que va ser adjudicat des de l'administració municipal.

Els adjudicataris, sense arribar a establir mai una clara relació contractual, havien de donar una entrada (que va oscil·lar entre les 15000 i 20000 pessetes) i pagar -al començament- una quota “teòrica” d'amortització (de 200 pessetes mensuals a les que s'afegia una pesseta pels drets de cobrament).¹¹

Figura 7. Plànol de situació Camps Blancs (Sant Boi de Llobregat)

Figure 7. Situation Map Of Camps Blancs (Sant Boi de Llobregat)

Of the 1,500 homes in the industrial estate, 75% were awarded directly by the “Obra Sindical del Hogar” itself and according to local needs a package of 350 homes (the other 25%) was negotiated by the municipal administration.

The successful bidders, without ever establishing a clear contractual relationship, had to give an entry (ranging from 15000 to 20000 pesetas) and pay -at first- a “theoretical” repayment fee (from 200 pesetas per month to which a peseta was added for the collection rights).¹¹

Figura 8. Plànol d'usos de Camps Blancs

Figure 8. Map of uses of Camps Blancs

Usos i recorreguts habituals

Durant l'estada de la família a Camps Blancs, aquest era l'esquema d'usos que definia el barri (Figura 8).

Com a la majoria de polígons, trobem disgregades les zones residencials de les zones comercials o d'equipaments, que compten amb dues escoles, dues llars d'infants, comerços, bars, un centre cívic, un CAP i una església. Tot i així, tots aquests serveis van arribar al barri més tard que els seus habitants.

Usual uses and routes

During the family's stay in Camps Blancs, this was the scheme of uses that defined the neighborhood (Figure 8).

Like most polygons, we find dispersed the residential areas from the commercial areas or facilities, which have two schools, two nurseries, shops, bars, a civic center, a CAP and a church. However, all these services arrived in the neighborhood later than its inhabitants.

Una de les mancances més significativa era la cobertura sanitària que, sumada a la falta de comunicació (només hi havia un telèfon al barri disponible les 24h) dificultava molt l'assistència sanitària en cas d'urgència.

Maria, fins que es va inaugurar el CAP al 1987, anava a un consultori vinculat a l'hospital psiquiàtric de Sant Boi o a Barcelona.

Pel que fa a l'abastiment de productes alimentaris, lo habitual era dirigir-se als mercats del centre de Sant Boi, ja que les botigues que hi havia al barri tenien preus més elevats. Maria, en concret, anava al Mercat de Sant Jordi.

Pel que fa al trajecte a la feina de Francisco, anava fins a Plaça Espanya en l'únic autobús que parava al barri, fins que es va comprar el cotxe l'any 1980.

Per últim, un cop jubilats, van gaudir de la proximitat a les zones verdes de Sant Boi (La muntanya de Sant Ramon i el parc de La Muntanyeta) per passejar.

Cal observar també la situació dels joves i els nens:

Els primers acusaven la falta d' oferta cultural i d'oci al barri, havent-se de dirigir al centre de Sant Boi o a Casablanca, el barri veí, per anar, per exemple, al cinema.

Pel que fa als segons, fins que no tenien l'edat suficient per poder sortir sols del barri, vivien pràcticament aïllats de la realitat que sobrepassava els límits del mateix.

Adaptacions a l'habitatge

L'any 1968 es produeix l'arribada de Francisco, Maria i quatre fills al 4t 2a del número 150. Amb ells duïen els mobles que tenien a Montjuïc.

L'habitatge, de 59m², era passant i comptava amb un rebedor, un menjador amb una galeria, tres habitacions, lavabo, cuina i safareig. Va ser lliurat amb aigua corrent i electricitat, la qual cosa ja suposava un gran avanç respecte la situació anterior.

One of the most significant shortcomings was health coverage which, coupled with the lack of communication (there was only one phone in the neighborhood available 24 hours a day) made health care very difficult in case of emergency.

Maria, until the CAP was inaugurated in 1987, went to a clinic linked to the psychiatric hospital of Sant Boi or Barcelona.

As for the supply of food products, it was usual to go to the markets of the center of Sant Boi, since the shops in the neighborhood had higher prices. Maria, in particular, went to the Sant Jordi Market. As for Francisco's journey to work, he went to Plaza España on the only bus that stopped in the neighborhood, until the car was bought in 1980. Finally, once retired, they enjoyed the proximity to the green areas of Sant Boi (Sant Ramon mountain and La Muntanyeta park) for a walk.

young people and children:

The former accused the lack of cultural and leisure offer in the neighborhood, having to go to the center of Sant Boi or Casablanca, the close neighborhood, to go, for example, to the cinema.

As for the latter, until they were old enough to leave the neighborhood alone, they lived practically isolated from the reality that exceeded their limits.

Adaptations to the home

In 1968 Francisco, Maria and four children arrived in the 4th 2nd door of number 150. With them they brought the furniture they had in Montjuïc.

The house, of 59m², had a crossing ventilation and had a hall, a dining room with a gallery, three bedrooms, toilet, kitchen and laundry. It was delivered with running water and electricity, which was already a great advance from the previous situation.

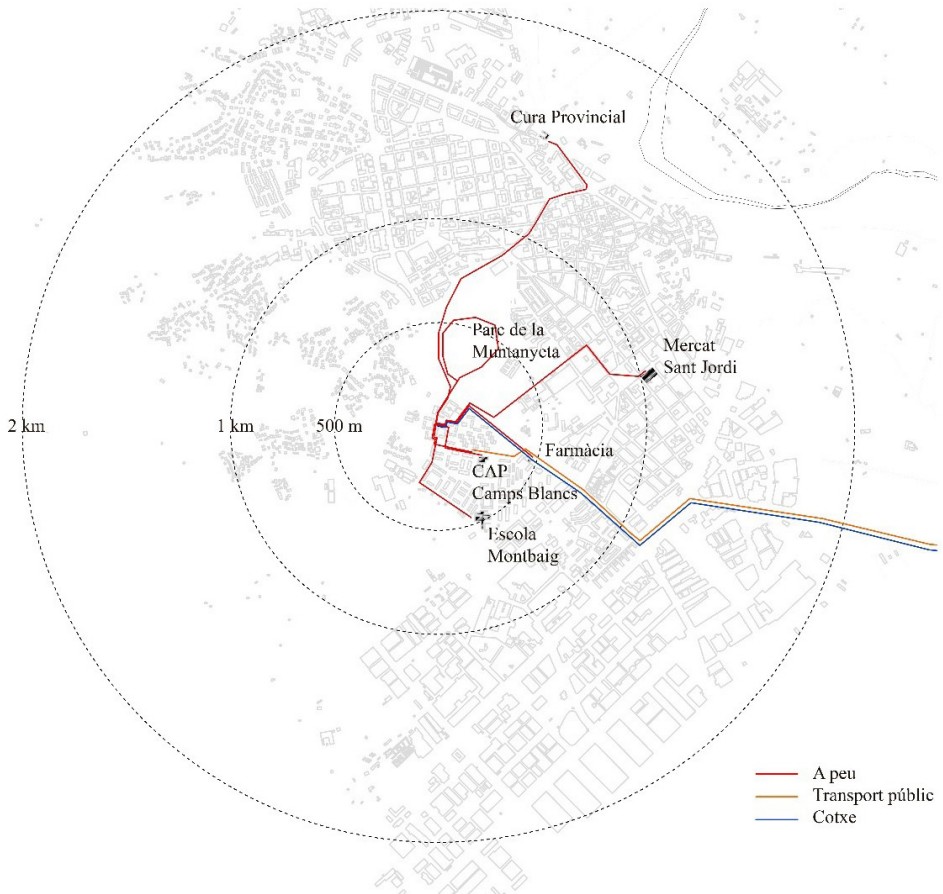

Figura 9. Recorreguts habituals a Camps Blancs

Figure 9. Usual routes in Camps Blancs

No van trigar, però, en aparèixer les primeres deficiències i alhora, les primeres millores (Figura 10). Un problema que van arrossegar durant anys va ser el de les goteres. La primera coberta que tenien els blocs era una coberta plana convencional amb la tela asfàltica desprotegida. En viure a la última planta, des del primer moment tenien filtracions quan plovia. Francisco pujava a la coberta a tancar els punts per on s'havia deteriorat la capa impermeable amb trossos de tela asfàltica nova.

It did not take long, however, when the first deficiencies appeared and at the same time, the first improvements (Figure 10). One problem they dragged on for years was that of leaks. The first roof the blocks had was a conventional flat cover with unprotected

asphalt fabric. When living on the top floor, from the first moment they had leaks when it rained. Francisco climbed onto the deck to cover the points where the waterproof layer had deteriorated with pieces of new asphalt fabric.

D'altra banda, amb l'arribada de les dues últimes filles, es van haver de reorganitzar. Van comprar tres lliteres i a una habitació dormien les quatre nenes i a l'altre els dos nens. Per guanyar espai, van enderrocar els armaris encastats que separaven les dues habitacions. Paral·lelament ja havien adquirit la rentadora i una televisió.

L'any 1972, ADIGSA fa una inversió per posar una solució provisional a les filtracions de les cobertes. Van cobrir-les amb planxes d'uralita d'uns 5m de llargada deixant a banda i banda del perímetre un ràfec.

Aquest tema –important- fou un dels que es reflectiren en les respostes a una enquesta que, realitzada per la Associació de Veïns, havia de permetre conèixer a fons la problemàtica del barri i facilitar l'execució de diversos plans de treball. Les reclamacions més generalitzades eren les següents:

- Paviments amb rajoles esquerdades.
- Humitats i filtracions d'aigua.
- Soterranis inundats.
- Portes i finestres desencanaixades.
- Degradació de les persianes americanes.¹²

Al 1980 Francisco es compra el seu primer cotxe, fet que facilitaria tant els seus trajectes a la feina com les compres, que van passar a ser els dissabtes. Tres anys més tard és acomiadat de la feina a la construcció i comença a treballar de a una empresa de màquines recreatives a Les Corts (Barcelona).

Durant els anys següents, moment en els que tots els fills comencen a treballar, es van succeir una sèrie de millores a la llar:

- Ampliació del lavabo enderrocant l'armari encastat de l'habitació principal i instal·lació d'un bidet i una banyera més gran
- Canvi del paviment original per un de gres

On the other hand, with the arrival of the last two daughters, they had to reorganize. They bought three bunk beds and in one room the four girls slept and in the other the two boys. To gain space, they demolished the fitted wardrobes that separated the two rooms. At the same time they had already purchased the washing machine and a television.

In 1972, ADIGSA made an investment to put a provisional solution to roof leaks. They covered them with uralite plates about 5m long leaving an eavesdropping on either side of the perimeter.

This important topic was one of those reflected in the responses to a survey that, carried out by the Neighborhood Association, was to allow to know in depth the problems of the neighborhood and facilitate the execution of several work plans. The most widespread claims were as follows:

- Flooring with cracked tiles.
- Humidity and water filtrations.
- Flooded basements.
- Unplugged doors and windows.

-Degradation of the American blinds.¹²

In 1980 Francisco bought his first car, which would facilitate both his journeys to work and shopping, which became on Saturdays. Three years later he was fired from his construction job and began working at a recreational machine company in Les Corts (Barcelona).

During the following years, when all children begin to work, a series of improvements are happening in the home:

- Extension of the toilet demolishing the built-in wardrobe of the master bedroom and installation of a bidet and a larger bathtub
 - Change of the original pavement by one of stoneware
 - Extension of the dining room incorporating the existing gallery
 - Updating of the dining room furniture
 - Change of carpentry (doors and windows)
- During this period there is also the emancipation of most children.

- Ampliació del menjador incorporant la galeria existent
- Actualització del mobiliari del menjador
- Canvi de fusteries (portes i finestres)

En aquest període també es produeix l'emancipació de la majoria de fills.

L'any 1993 torna a haver una inversió per part d'ADIGSA per refer les cobertes, aquesta vegada inclinades amb acabat de teules, i es soluciona el problema de les filtracions.

L'any 1999, Francisco i Maria compren l'habitatge (fins aquell moment pagaven una quota mensual) en una operació de regulació dels pagaments de tot el barri. El procés va consistir en posar al dia els pagaments de tots els veïns donant-los-hi la opció de comprar l'habitatge, descomptant del preu les mensualitats que havien pagat des de l'inici.

Després d'uns anys d'estabilitat, amb uns costums i un vincle important amb el barri i els veïns, el viure a una quarta planta sense ascensor va començar a ser un obstacle, sobretot per Maria. Van plantejar la opció de posar un ascensor però no tots els veïns estaven d'acord. L'alternativa va ser mudar-se a un altre pis.

El 2010, el fill amb el que vivien, va accedir a la compra d'un Habitatge de Protecció Oficial també a Sant Boi.

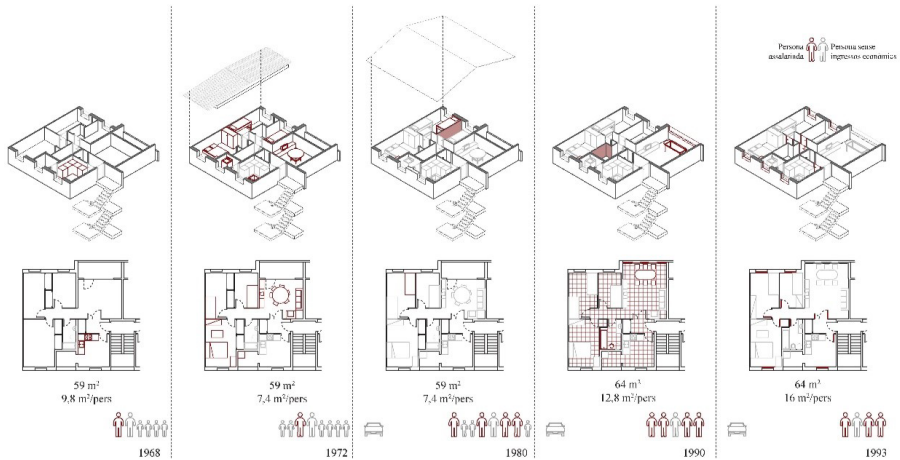

Figura 10. Adaptacions a l'habitatge de Camps Blancs

Figure 10. Adaptations to housing in Camps Blancs

In 1993 there was again an investment by ADIGSA to rebuild the roofs, this time inclined with tile finish, and the problem of leaks was solved.

In 1999, Francisco and Maria bought the home (until then they paid a monthly fee) in a payment regulation operation throughout the neighborhood. The process consisted of updating the payments of all the neighbors by giving them the option to buy the house, discounting the monthly payments they had paid from the beginning.

After a few years of stability, with customs and an important link with the neighborhood and the neighbors, living on the fourth floor without elevator began to be an obstacle, especially for Maria. They raised the option of putting on a lift but not all neighbors agreed. The alternative was to move to another flat.

In 2010, the son with which they lived, agreed to buy an Official Protection Home also in Sant Boi.

Vinyets – Molí Vell (Sant Boi de Llobregat)

Situació

Des del 2010 fins l'actualitat, la residència de Francisco, Maria i un dels seus fills, és a un habitatge de nova construcció dins del teixit urbà de Sant Boi. Aquest està situat al barri Vinyets-Molí Vell, al límit entre la part residencial i industrial del municipi, però en contacte amb l'eixample i el centre.

Aquest habitatge és propietat del fill, al qual li paguen part de les despeses de subministraments. El pis de Camps Blancs el tenen llogat, sent un complement econòmic a la paga de Francisco.

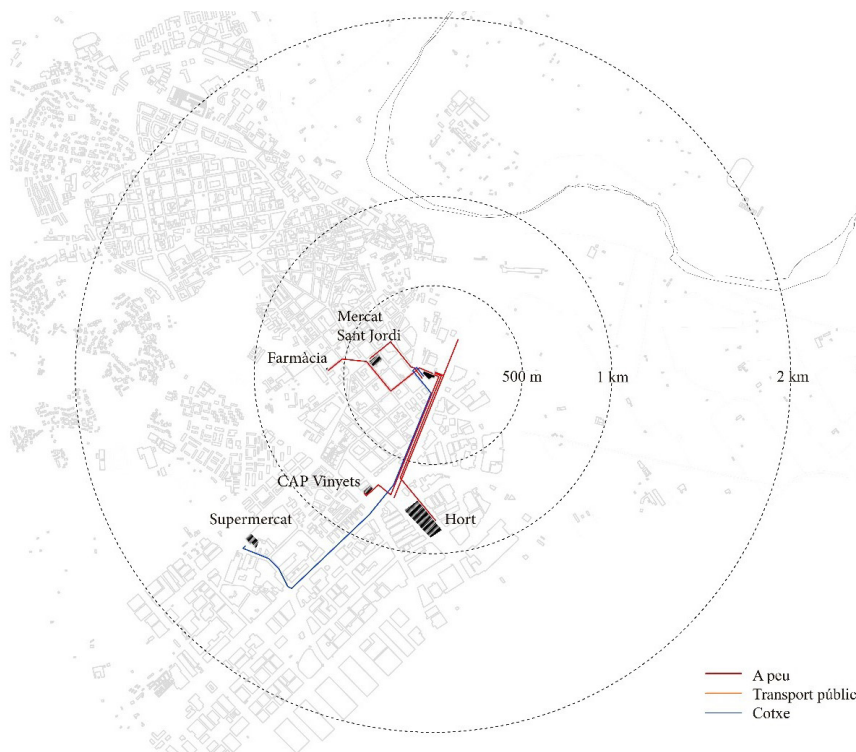

Figura 11. Recorreguts habituals a Vinyets-Molí Vell

Figure 11. Usual routes in Vinyets-Molí Vell

Vignettes – Molí Vell (Sant Boi de Llobregat)

Situation

From 2010 to the present, the residence of Francisco, Maria and one of his children, is in a newly built house within the urban fabric of Sant Boi. This is located in the Vinyets-Molí Vell neighborhood, on the border between the residential and industrial part

of the municipality, but in contact with the eixample and the center.

This house is owned by the son, who is paid part of the utility costs. The Apartment of Camps Blancs has it rented, being an economic complement to the payment of Francisco.

Recorreguts habituals

La nova situació els hi permet poder anar caminant als llocs més habituals, com el mercat, la farmàcia o les cases dels seus fills. El cotxe l'agafen només per anar al supermercat quan han de carregar més pes. A més està en contacte amb un passeig per a vianants, que forma part de la seva quotidianitat (Figura 11).

Un altre element molt present en el dia a dia de Francisco els darrers anys és un hort lúdic, que forma part d'un programa de l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat.

L'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat ha construït un total de 41 horts lúdics, ubicats en una finca situada a la zona industrial de Sant Boi de Llobregat. [...] L'adjudicació de l'ús d'aquests horts lúdics s'ha fet a persones majors de 55 anys, pensionistes o jubilades, i residents al municipi de Sant Boi de Llobregat. El procediment d'adjudicació de les parcel·les s'ha fet a través d'un concurs públic, al qual es van presentar 103 sol·licituds. [...]»³

Adaptacions a l'habitatge

L'habitatge, de 89 m² útils amb 6 m² de pati, va ser lliurat sense distribuir. És a dir, hi havia la cuina, una habitació doble, un lavabo i un espai sense ús determinat (traster), però la resta era un únic espai sense compartimentar amb la idea que cada usuari pogués fer les divisions segons les seves necessitats. Tot i que només en fa ús el fill, entre d'altres avenços tecnològics que veurem a continuació, trobem la connexió a internet (Figura 12).

Figura 12. Adaptacions al HPO de Vinyets-Molí Vell

Figure 12. Adaptations to the HPO of Vinyets-Molí Vell

Usual routes

The new situation allows them to walk to the most common places, such as the market, pharmacy or their children's houses. The car is taken just to go to the supermarket when they have to carry more weight. It is also in contact with a pedestrian promenade, which is part of its daily life (Figure 11).

Another element very present in Francisco's day-to-day life in recent years is a recreational garden, which is part of a program of the City Council of Sant Boi de Llobregat.

The City Council of Sant Boi de Llobregat has built a total of 41 recreational gardens, located in a building placed in the industrial area of Sant Boi de Llobregat. [...] The award of the use of these recreational gardens has been made to people over 55 years of age, pensioners or retired people, and residents of the municipality of Sant Boi de Llobregat. The procedure for awarding the plots has been carried out through a public tender, to which 103 applications were submitted. [...]»³

2010 - Les primeres actuacions van consistir en completar el pis: van moure uns centímetres l'envà de l'habitació doble per ampliar-la i van afegir les divisions corresponents per acabar tenint dues habitacions més (individuals), rebedor i menjador-estar. També van fer un lavabo a l'espai sense ús, que tenia la instal·lació preparada.

2012 - La instal·lació elèctrica inicial tenia dues fonts de subministrament: la xarxa elèctrica convencional i les plaques solars col·locades a la coberta de l'edifici. Amb les segones funcionava l'escalfador d'aigua (de manera autònoma a l'estiu i combinada amb l'electricitat convencional a l'hivern). L'any 2012 es va desinstal·lar el transformador degut a que s'havia fet malbé i donava problemes.

El mateix any van instal·lar un safareig al pati i diversos radiadors elèctrics. Fins el moment, escalfaven els espais amb estufes de butà.

2017 - Després d'algunes operacions de genoll de Maria, l'any 2017 van canviar la banyera per un plat de dutxa i van posar mosquiteres a totes les finestres.

2019 - Per últim, l'any 2019 van fer la instal·lació d'aire condicionat (fred i calent) per conductes i van col·locar unes manetes de reforç a la sortida al pati per tal de facilitar la pujada i baixada del graó existent. Actualment, aquestes manetes ja no són suficients per la seva finalitat i la següent actuació plantejada és fer un graó intermig o una rampa.

Conclusions

El treball tracta de d'abordar diferents escales i punts de vista i, de cada una d'ells, en deriven diverses conclusions.

Hem vist com un creixement informal i espontani com és el cas dels barris de barraques, respon d'una manera orgànica i directa a les necessitats i el dia a dia de les persones. Evidentment, la falta de recursos i serveis, anul·la la viabilitat d'aquest model com a part perpètua de la ciutat

Adaptations to the home

The house, of 89 m² useful with 6 m² of patio, was delivered without distributing. That is, there was the kitchen, a double room, a toilet and a space without specific use (storage room), but the rest was a single space without compartmentalized with the idea that each user could make the divisions according to their needs. Although only the child makes use of it, among other technological advances that we will see below, we find the internet connection (Figure 12).

2010 - The first actions consisted of completing the apartment: they moved a few centimeters the thin wall of the double room to expand it and added the corresponding divisions to end up having two more rooms (single), hall and dining room-living room. They also made a toilet in the uninfed space, which had the installation ready.

2012 - The initial electrical installation had two supply sources: the conventional power grid and the solar panels placed on the roof of the building. With the latter, the water heater worked (autonomously in summer and combined with conventional electricity

in winter). In 2012 the transformer was uninstalled because it had been damaged and caused problems. In the same year they installed a laundry room in the courtyard and several electric radiators. Until now, they heated the spaces with butane stoves.

2017 - After some of Mary's knee operations, in 2017 they swapped the bathtub for a shower tray and put mosquito nets on all windows.

2019 - Finally, in 2019 they installed air conditioning (hot and cold) ducts and placed reinforcement handles at the exit to the patio in order to facilitate the rise and descent of the existing step. Currently, these handles are no longer enough for their purpose and the next action proposed is to take an intermediate step or a ramp.

Conclusions

The work tries to address different scales and points of view and, of each of them, derives several conclusions.

però resulta interessant veure com unes construccions concebudes amb urgència i la única pretensió d'aconseguir un sostre, en conjunt, acaben adquirint una estructura assimilable a la d'un poble.

Fent la comparació, des de l'escala urbana, amb el polígon d'habitatge, podem parlar de les seves posicions respecte la ciutat i de la seva organització interna com a conjunt o unitat.

Els assentaments de barraques, generalment, ocupaven espais marginals però dins dels límits de la ciutat. En canvi, els polígons, i en concret les U.V.A., no només no formen part de Barcelona sinó que s'ubiquen a les perifèries dels nuclis urbans als que pertanyen, és a dir, a la perifèria de la perifèria. La distància, el fet que les necessitats bàsiques (malgrat no ser des de l'inici) estan cobertes sense sortir del barri i, alhora, que el barri no ofereixi cap servei o atracció per a la resta del municipi, afebleix les possibles interrelacions dels seus habitants amb l'exterior amb les conseqüències socials que això comporta.

Però, si bé els fets anteriors són objectius, què és el que fa que l'opinió dels habitants d'aquests barris, sovint sigui molt més positiva?

En primer lloc, no podem perdre de vista el seu origen. Les condicions de precarietat amb les que es vivia a les barraques fan que l'habitatge al polígon suposi un gran salt cap al confort i la dignitat.

En segon lloc, aquest caràcter tancat en si mateix té desavantatges a nivell social i de creixement personal però alhora, configura al llarg del temps un sentiment d'identitat i de vincle amb els veïns del barri que també són determinants.

Per últim, com hem vist, són molts els esforços que aquestes famílies posen en el condicionament i la construcció de la llar, fet que crea un lligam important difícil de gestionar a l'hora d'haver d'adaptar-se a un nou habitatge, com va ser el cas dels protagonistes d'aquesta investigació als 67 i 68 anys d'edat.

We have seen as an informal and spontaneous growth as is the case of the slums, responds in an organic and direct way to the needs and day to day of people. Obviously, the lack of resources and services, overrides the viability of this model as a perpetual part of the city but it is interesting to see how constructions conceived urgently and the only intention of achieving a roof, together, end up acquiring a structure assimilated to that of a people. By comparing, from the urban scale, with the plurifamiliar housing, we can talk about their positions with respect to the city and its internal organization as a whole or unit.

Shanty town settlements generally occupied marginal spaces but within the city limits. On the other hand, polygons, and specifically the U.V.A., are not only part of Barcelona but are located on the peripheries of the urban centers to which they belong, that is, to the periphery of the periphery. The distance, the fact that the basic needs (despite not being from the beginning) are covered without leaving the neighborhood and, at the same time, that the neighborhood does not offer any service or attraction

for the rest of the municipality, weakens the possible interrelationships of its inhabitants with the outside with the social consequences that this entails.

But while the above facts are objective, what makes the opinion of the inhabitants of these neighborhoods much more positive?

First of all, we cannot lose sight of its origin. The precarious conditions with which they lived in the huts make the house in the polygon a great leap towards comfort and dignity.

Secondly, this closed character itself has disadvantages at the social level and personal growth but at the same time, it forms over time a feeling of identity and bond with the neighbors of the neighborhood that are also decisive.

Finally, as we have seen, there are many efforts that these families put into the conditioning and construction of the home, which creates an important bond difficult to manage when having to adapt to a new home, as was the case with the protagonists of this research at the age of 67 and 68.

De fet, és significatiu que el tercer habitatge (HPO al nucli urbà de Sant Boi), tot i tenir unes prestacions quant a habitabilitat, superfície o instal·lacions molt més favorables que l'anterior, més de deu anys després encara no ha assolit un caràcter de llar en la seva totalitat per als protagonistes.

Per exemple, la cuina, on passen la major part del dia; el pati, ple de plantes o "l'habitació de la planxa", on Maria guarda la seva màquina de cosir són espais viscuts i consolidats com a llar. En canvi, el menjador o el dormitori, igualment viscuts, no ho són tant.

Això ens porta a la darrera reflexió: què fa d'una casa una llar? És difícil de definir, però, basant-me en el cas d'estudi, penso que té a veure amb el control de l'espai. Un espai amb una superfície massa gran per al seu ús acaba sent igual o més difícil de controlar que un espai petit. D'altra banda, els objectes. Una incorporació important a l'habitatge del polígon va ser la televisió. En canvi, a l'habitatge actual, lo rellevant va ser la col·locació d'aquesta a la cuina. Per últim, el temps. El temps que es passa a cada espai de la casa, les activitats quotidianes de cada moment de la vida, però també el temps com a element de projecte.

Una llar no entén d'immediatesa, no deixa de construir-se, es configura responnent a necessitats, de manera orgànica i progressiva. Allò que fa d'un habitatge una llar s'escapa de tecnicismes, lleis, urbanisme i, fins i tot, arquitectura, però alhora, és el fi que aquesta ha de contemplar, permetre i cuidar.

Notes

- ¹ Xavi Camino, Òscar Casasayas, Pilar Díaz, Maximiliano Díaz, Cristina Larrea, Flora Muñoz, Mercè Tatjer, Barraquisme, la ciutat (im)possible (Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2011), 130.
- ² Valor calculat multiplicant el valor inicial per l'increment percentual a l'Índex de Preus de Consum (IPC) entre el 1963 i el 2019
- ³ Anna Pérez, FERIA y fiestas (El Saucejo: Ayuntamiento de El Saucejo, 2018).
- ⁴ Valor calculat multiplicant el valor inicial per l'increment percentual a l'Índex de Preus de Consum (IPC) entre el 1970 i el 2019

In fact, it is significant that the third home (HPO in the urban nucleus of Sant Boi), despite having benefits in terms of habitability, surface or facilities much more favorable than the previous one, more than ten years later has not yet reached a character of home in its entirety for the protagonists.

For example, the kitchen, where they spend most of the day; the courtyard, full of plants or "the iron room", where Maria keeps her sewing machine are lived and consolidated spaces as a home. On the other hand, the dining room or bedroom, equally lived, are not so much.

This leads us to the last thought: what makes a house a home? It's hard to define, but based on the case study, I think it has to do with space control. A space with a surface too large for use ends up being equal to or more difficult to control than a mass smaller. On the other hand, the objects. An important addition to the housing of the polygon was the television. Besides, in the current house,

the relevant thing was the placement of it in the kitchen. Finally, time. The time spent in each space of the house, the daily activities of each moment of life, but also time as a project element.

A home does not understand immediacy, it continues to be built, it is configured responding to needs, organically and progressively. In addition to making a home a home escapes technicalities, laws, urbanism and even architecture, but at the same time, it is the end that it must contemplate, allow and take care of.

Footnotes

- ¹ Elizabeth Szatko, David Karle, and Kevin Burkowski. "RE-Landmarked," *CLOG* 21 (2015) 130–131.
- ² Rem Koolhaas, "Cronocaos Preservation," Office for Metropolitan Architecture, <http://oma.eu/projects/venice-biennale-2010-cronocaos>, accessed 1 August 2017.
- ³ Jerry Herron, "The Forgetting Machine: Notes Toward a

- ⁵ Xavi Camino; Òscar Casasayas; Pilar Díaz; Maximiliano Díaz; Cristina Larrea; Flora Muñoz; Mercè Tatjer. Barraquisme, la ciutat (im)possible (Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2011), 113.
- ⁶ Mercè Tatjer, Barraquisme, la ciutat (im)possible (Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2011), 34.
- ⁷ Jaume Camallonga, Barraques. La Barcelona informal del segle XX (Barcelona: Ajuntament de Barcelona, MUHBA (Museu d'Història de Barcelona) - Institut de Cultura, 2010), 159.
- ⁸ Amador Ferrer i Aixalà, Els polígons de Barcelona (Barcelona: Edicions UPC. 1996), 90-93.
- ⁹ Pedro Maese Manzano, Camino empedrado (1978).
- ¹⁰ Òscar Casasayas, Barraquisme, la ciutat (im)possible (Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2011), 180.
- ¹¹ Carles Serret i Bernús, Camps Blancs (1967-1980). Antecedents històrics i estructuració social (Sant Boi de Llobregat: Ajuntament de Sant Boi de Llobregat, 1994), 31.
- ¹² Carles Serret i Bernús, Camps Blancs (1967-1980). Antecedents històrics i estructuració social (Sant Boi de Llobregat: Ajuntament de Sant Boi de Llobregat, 1994), 118.
- ¹³ Butlletí del Consell Municipal de la Gent Gran. (Sant Boi de Llobregat: Ajuntament de Sant Boi de Llobregat, 2004.

History of Detroit," *Places Journal*, January 2012, <https://doi.org/10.22269/120109>, accessed 14 July 2021.

- ⁴ Mark Wigley, "Introduction," in *Preservation is Overtaking Us*, ed. Rem Koolhaas (New York: GSAPP Books, 2014), 7.
- ⁵ Robert R. Wright, *The Law Of Air Space* (Indianapolis, Indiana: The Bobbs-Merrill Company, Inc, 1968), 220.
- ⁶ Leopold A. Goldschmidt, *Information Report No. 186*, (American Society of Planning Officials, 1963), 2.
- ⁷ William Blackstone, *Commentaries on the Laws of England in Four Books, Vol. 1* [1753], ed. Thomas M. Cooley (Chicago: Callaghan & Co., 1899), 314.

⁸ The Pan Am Historical Foundation, "Air Rights: PanAm Bldg," <https://www.panam.org/the-jet-age/370-air-rights-the-pan-am-building-2>, accessed July 14, 2021.

- ⁹ Steven Dahlman, "About," Marina City, <https://www.marinacity.org/about.htm>, accessed July 14, 2021.
- ¹⁰ Max S. Wehrly, "Forward," in *Airspace in Urban Development: Emergent Concepts*, ed. Michael M. Bernard (Washington, DC: Urban Land Institute, 1963), 5.
- ¹¹ Robert R. Wright, *The Law of Air Space* (Indianapolis, Indiana: The Bobbs-Merrill Company, Inc, 1968), 220.
- ¹² Leopold A. Goldschmidt, *Information Report No. 186*, (American Society of Planning Officials, 1963), 22.

Bibliografia

Bibliography

Llibres i tesis

- Aymonino, Carlo. La vivienda racional. Ponencias de los congresos CIAM 1929-1930 (Versión española de J. F. Chico, J. M. Marco, J. C. Theilacker, arquitectos). Barcelona: Gustavo Gili, 1973.
- Bohigas, Oriol. Barcelona entre el pla Cerdà i el barraquisme. Barcelona: Edicions 62, 1963.
- Busquets, Jaume. Horts urbans i periurbans. Girona: Departament de Política Territorial i Obres Públiques. Direcció General d'Arquitectura i Paisatge, 2008.
- Camino, Xavi; Casasayas, Òscar; Díaz, Pilar; Díaz, Maximiliano; Larrea, Cristina; Muñoz, Flora; Tatjer, Mercè. Barraquisme, la ciutat (im)possible. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2011.
- Echenique, Marcial. El Barraquismo de Montjuïc. Barcelona: Universitat Politècnica de Catalunya, 1965.
- Engels, Friederich. Contribución al problema de la vivienda. Madrid: Fundación de Estudios Socialistas Federico Engels, 2006.
- Ferrer, Amador. Els polígons de Barcelona. Barcelona: Edicions UPC, 1996.
- Maese, Pedro. Camino empedrado. S/l, 1978.
- Montaner, Josep Maria; Muxí, Zaida. Política y Arquitectura. Barcelona: Gustavo Gili, 2020.
- Rios, Pere. Els barris d'ADIGSA, Camps Blancs, Sant Boi de Llobregat. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1995.
- Serret, Carles. Camps Blancs (1967-1980). Antecedents històrics i estructuració social. Sant Boi de Llobregat: Ajuntament de Sant Boi de Llobregat, 1994.
- Tatjer, Mercè; Larrea, Cristina. Barraques. La Barcelona informal del segle XX. Barcelona: Ajuntament de Barcelona. MUHBA (Museu d'Història de Barcelona) - Institut de Cultura, 2010.

Articles

- Butlletí del Consell Municipal de la Gent Gran. Sant Boi de Llobregat: Ajuntament de Sant Boi de Llobregat, 2004.
- Helena López. De la barraca al polígon. El Periódico, 2016.
- Anna Pérez. Feria y fiestas. El Saucejo: Ayuntamiento de El Saucejo, 2018.

Audiovisual

- La Mirada Tàctil. (21 abril 2017). El Sevillano, Barcelona –Término. Youtube. <https://www.youtube.com/watch?v=J-75mq6P05s>
- Museu de Sant Boi. (2017-2018). Camps Blancs (Sant Boi de Llobregat). Youtube. <https://www.youtube.com/watch?v=j6QHnLSTyLM>
- Sense ficció. (14 gener 2010). Barraques. La Ciutat oblidada [TV programa]. TV3. <https://www.ccma.cat/tv3/alcarta/sense-ficcio/barraques-la-ciutat-oblidada/video/2333059/>
- Soler, Ll. (Director). (2020). Serà tu terra [Pel·lícula]. Cooperativa de Cinema Alternatiu